

LEAVING PROCRUSTES BEHIND.
**Towards a Different Approach in the Romanian
Late Iron Age Archaeology**

Habilitation thesis

Gelu Aurel FLOREA, Sr. Lect., Ph.D.

Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania
Dpt. of Ancient History and Archaeology

Cluj-Napoca

2015

Părăsindu-l pe Procust. Spre o altă abordare în arheologia celei de-a doua epoci a fierului în România.

Rezumat

Această teză de habilitare este constituită, conform cerințelor, din trei părți componente: prezentarea realizărilor științifice și didactice ale autorului, în contextul istoriografiei contemporane (publicații, cercetările arheologice de teren și activitatea didactică), planul de dezvoltare a carierei și, respectiv bibliografia generală adiacentă.

“Contribuțiile personale la studiul celei de-a doua epoci a fierului în România” este deschisă de o scurtă evaluare critică a abordărilor din domeniu, în raport cu paradigmele internaționale actuale. Contribuțiile teoretice ale autorului sunt cuprinse în articole de specialitate referitoare la o nouă comprehensiune a arheologiei sociale și a ritualului. El propune model de interpretare, prezent în literatura internațională, bazat pe acceptarea identităților locale exprimate de materialul arheologic extrem de divers, care refuză uniformitatea. De asemenea, sunt puse în evidență o serie de variabile de care orice cercetare validă trebuie să țină seama.

Un alt domeniu predilect este cel al studiului artei protoistorice, văzute nu doar ca atare ci și ca sursă pentru reconstituirea mentalităților și gândirii simbolice antice: ideologie, credințe, identități. Cel mai potrivit exemplu este analiza artei din regiunea capitalei regatului dac, care prezintă un stil specific elitelor și ideologiei acestora. Este o metodologie adecvată cercetării acestor domenii “discrete” ale arheologiei unor societăți iliterate prin recursul la studiul artei decorative din zona capitalei regatului dac.

Cea mai recentă contribuție semnificativă a autorului este studiul urbanogenezei la sfârșitul celei de-a doua epoci a fierului: apariția aglomerărilor de locuire cu funcții complexe din Europa temperată. Abordarea comparativă a realităților din lumea celtică și cea dacică învederează apartenența ambilor termeni la un fenomen general, dar și specificități locale importante. Ele pot fi explicate prin diferențele care privesc structurile sociale. Urmând modele de analiză evolute, autorul conchide că Sarmizegetusa Regia este singura așezare din Dacia, care prin structura și funcțiile sale complexe poate fi considerată oraș, ilustrând un model original și nu un transfer al unor realități mediteraneene sau central-vest europene. Volumul care conține această abordare, publicat în urma unui grant personal acordat de Fundația “Andrew Mellon” (S.U.A.) și La Maison des Sciences de l’Homme (Paris) aduce în atenția specialiștilor “experiența dacică” în contextul mai larg al urbanogenezei din Europa protoistorică.

Un subcapitol prezintă cercetarea arheologică de teren și activitatea de management al unor situri înscrise pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO – cetățile dacice din Munții Orăștiei. În calitate de responsabil științific al șantierelor menționate, autorul efectuează cercetări extinse ghidate de o nouă comprehensiune a problemicii. Sunt prezentate prioritățile și realizările științifice ca și cele privind prezervarea și promovarea patrimoniului.

În această ordine de idei este subliniată contribuția sa la promovarea unui turism reglementat în zonă, prin coordonarea Consiliului Științific al Administrației Monumentului Istoric Sarmizegetusa Regia al Consiliului Județean Hunedoara. Sunt amintite proiectele de colaborare internațională în care autorul este implicat și participarea sa la diversele reuniuni științifice internaționale din ultimii ani.

Activitatea didactică a autorului la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj (titular în cadrul Departamentului de Istorie antică și Arheologie) este descrisă în detaliu (cursuri și seminarii la nivel licență și master) ca și participarea sa la comisiile de îndrumare a tezelor de doctorat.

Planul de dezvoltare a carierei cuprinde proiectele științifice și didactice ale autorului. Sunt prezentate viitoarele lucrări prevăzute pe termen scurt și mediu (cărți de autor, cele colective și articolele de specialitate) și principalele coordonate ale dezvoltării cercetării arheologice de teren pe care le coordonează. Intențiile sale vizează continuarea direcțiilor de cercetare în care s-a validat până în prezent: studiul artei dacice ca sursă a înțelegerii ideologiilor și identităților colective din acea vreme, și, respectiv, abordarea complexității sociale și problematica Regatului dac. Sunt prezentate perspectivele colaborării în cadrul unor proiecte de cercetare propuse de Universitatea din Viena și cea din Kiel. Sunt, de asemenea, amintite prioritățile activității de management al siturilor arheologice pe care le investighează.

Ca posibil viitor conducător de doctorate autorul își prezintă strategia de recrutare a candidaților și configurează tematicile cursurilor propuse pentru Școala doctorală „Istorie, civilizație, cultură” din cadrul UBB, adaptate la diversitatea specializărilor doctoranzilor participanți. Este subliniată intenția autorului de a oferi acestora nu doar îndrumarea teoretică ci și accesul la cercetările de teren, esențiale pentru formarea competențelor unui viitor arheolog.